

II

(Akty o charakterze nieustawodawczym)

ROZPORZĄDZENIA

ROZPORZĄDZENIE RADY (EURATOM) nr 1314/2013

z dnia 16 grudnia 2013 r.

w sprawie programu badawczo-szkoleniowego Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (2014–2018) uzupełniającego „Horyzont 2020” – program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Energii Atomowej, w szczególności jego art. 7 akapit pierwszy,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

uwzględniając opinię Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Jednym z celów Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (zwanej dalej „Wspólnotą”) jest wkład w podnoszenie jakości życia w państwach członkowskich, w tym poprzez promowanie i ułatwianie prowadzenia badań jądrowych w państwach członkowskich i uzupełnianie ich za pomocą wspólnotowego programu badawczo-szkoleniowego.
- (2) Badania jądrowe mogą wnieść wkład w zapewnienie dobrej sytuacji społeczno-gospodarczej oraz zrównowżoności środowiskowej poprzez poprawę bezpieczeństwa jądrowego, ochrony fizycznej obiektów jądrowych i ochrony radiologicznej. Równie ważny jest potencjalny wkład badań jądrowych w długoterminową dekarbonizację systemu energetycznego w sposób bezpieczny, wydajny i pewny.
- (3) Poprzez wsparcie badań jądrowych program badawczo-szkoleniowy Wspólnoty na okres od dnia 1 stycznia 2014 r. do 31 grudnia 2018 r. (zwany dalej „programem Euratom”) przyczyni się do osiągnięcia celów programu „Horyzont 2020” (zwany dalej „programem ramowym Horyzont 2020”) - programu ramowego w zakresie

badań naukowych i innowacji ustanowione rozporządzeniem (UE) nr 1291/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽²⁾, ułatwi realizację strategii „Europa 2020” oraz stworzenie i funkcjonowanie europejskiej przestrzeni badawczej.

- (4) Niezależnie od potencjalnego wpływu energii jądrowej na dostawy energii i rozwój gospodarczy, poważne awarie jądrowe mogą pociągać za sobą zagrożenie dla zdrowia ludzi. W związku z tym w programie Euratom możliwie największą uwagę należy zwrócić na bezpieczeństwo jądrowe, oraz, w stosownych przypadkach, aspekty ochrony fizycznej, którymi zajmuje się Wspólne Centrum Badawcze (JRC).
- (5) Europejski strategiczny plan w dziedzinie technologii energetycznych (plan EPSTE) ustalony w konkluzjach ze spotkania Rady w dniu 28 lutego 2008 r. w Brukseli przyspiesza opracowywanie portfela technologii niskoemisyjnych. Rada Europejska na posiedzeniu 4 lutego 2011 r. uzgodniła, że Unia i jej państwa członkowskie będą promowały inwestycje w odnawialne źródła energii, bezpieczne i zrównoważone technologie niskoemisyjne oraz będą skupiały się na wdrażaniu priorytetów w dziedzinie technologii określonych w planie EPSTE. Państwa członkowskie mają swobodę wyboru technologii, które by wspierały.
- (6) Ponieważ we wszystkich państwach członkowskich występują obiekty jądrowe lub korzysta się z materiałów promieniotwórczych, w szczególności do celów medycznych, Rada, w konkluzjach ze spotkania w Brukseli w dniach 1 i 2 grudnia 2008 r. uznała ciągle zapotrzebowanie na umiejętności w dziedzinie jądrowej, w szczególności poprzez właściwą edukację i szkolenie powiązane z badaniami naukowymi i koordynowane na szczeblu wspólnotowym.

⁽¹⁾ Dz.U. C 181 z 21.6.2012, s 111.

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1291/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające „Horyzont 2020” – program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji (2014–2020) i uchylające decyzję nr 1982/2006/WE (Zob. s. 104 niniejszego Dziennika Urzędowego).

- (7) Chociaż każde państwo członkowskie samo decyduje o korzystaniu z energii jądrowej, uznaje się również, że energia jądrowa odgrywa różną rolę w różnych państwach członkowskich.
- (8) Podpisując Umowę w sprawie powołania Międzynarodowej Organizacji Energii Termojądrowej na rzecz wspólnej realizacji projektu ITER ⁽¹⁾, Wspólnota podjęła się udziału w tworzeniu projektu ITER (ITER) i jego przyszłym wykorzystaniu. Wkładem Wspólnoty zarządza się w ramach Europejskiego Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Realizacji Projektu ITER i Rozwoju Energii Termojądrowej (zwanego dalej „Fusion for Energy”), ustanowionego decyzją Rady 2007/198/Euratom ⁽²⁾. Działania tego wspólnego przedsięwzięcia, w tym ITER, mają być regulowane odrębnym aktem ustawodawczym.
- (9) Aby synteza jądrowa stała się realną opcją dla komercyjnej produkcji energii, należy najpierw – z powodzeniem i terminowo – ukończyć budowę ITER i rozpocząć jego eksploatację. Następnie należy ustalić ambitny, ale realistyczny plan działań zakładający rozpoczęcie produkcji energii elektrycznej do 2050 r. Cele te wymagają przeorientowania europejskiego programu syntezy jądrowej na realizację wspólnego programu wdrażania tego planu działań. Aby zagwarantować sukcesy badań prowadzonych w dziedzinie syntezy jądrowej oraz długo-terminowe zaangażowanie stron zainteresowanych syntezą jądrową i współpracę między nimi, należy zapewnić ciągłość wsparcia przez Wspólnotę. Silniejszy nacisk należy położyć przede wszystkim na działania wspierające ITER, ale również na działania służące stworzeniu reaktora demonstracyjnego, w tym – w odpowiednich przypadkach – większy udział sektora prywatnego. Taką racjonalizację i przeorientowanie należy osiągnąć bez szwanku dla wiodącej pozycji Europy w środowisku naukowym związanym z syntezą jądrową.
- (10) JRC powinno w dalszym ciągu zapewniać niezależne wsparcie naukowo-techniczne zorientowane na klienta w zakresie opracowania, rozwoju, realizacji i monitorowania polityki wspólnotowej w szczególności w dziedzinie badań i szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony fizycznej obiektów jądrowych. Aby zoptymalizować wykorzystanie zasobów ludzkich i zapewnić, by badania w Unii nie były powielane, każde nowe działanie prowadzone przez JRC powinno być analizowane pod kątem spójności z działaniami prowadzonymi już w państwach członkowskich. Aspekty ochronne programu ramowego „Horyzont 2020” należy ograniczyć do bezpośrednich działań JRC.
- (11) JRC powinno w dalszym ciągu wytwarzać dodatkowe zasoby poprzez konkurencyjne działania, w tym uczestnictwo w działaniach pośrednich programu Euratom, pracach osób trzecich oraz, w mniejszym stopniu, poprzez wykorzystanie własności intelektualnej.
- (12) W interesie wszystkich państw członkowskich rolą Unii jest opracowanie ram wspierania wspólnych przełomowych badań, tworzenia i utrwalania wiedzy w zakresie technologii rozszczepienia jądrowego, ze szczególnym naciskiem na bezpieczeństwo, ochronę fizyczną, ochronę radiologiczną oraz nieprolifrację. Wymaga to uzyskania niezależnych dowodów naukowych, a kluczowy wkład w tym zakresie może zapewnić JRC. Wkład ten został uznany w komunikacie Komisji skierowanym do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, z dnia 6 października 2010 r., zatytułowanym „Projekt przewodni strategii Europa 2020 Unia innowacji”, w którym Komisja wyraziła zamiar wzmocnienia bazy naukowej do celów stanowienia polityki poprzez działania JRC. Odpowiedzią JRC na to wyzwanie jest skupienie badań w dziedzinie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony fizycznej obiektów jądrowych na priorytetach polityki Unii.
- (13) Dążąc do pogłębienia związków między nauką a społeczeństwem i wzmocnienia społecznego zaufania do nauki, program Euratom powinien sprzyjać świadomemu zaangażowaniu obywateli i społeczeństwa obywatelskiego w sprawy badań naukowych i innowacji poprzez promowanie edukacji naukowej, zapewnienie szerszego dostępu do wiedzy naukowej, opracowywanie odpowiedzialnych programów w dziedzinie badań naukowych i innowacji wychodzących naprzeciw obawom i oczekiwaniom obywateli i społeczeństwa obywatelskiego, a także poprzez ułatwienie ich uczestnictwa w działaniach realizowanych w ramach programu Euratom.
- (14) Realizacja programu Euratom powinna uwzględniać nowe możliwości i potrzeby związane z nauką i technologią, przemysłem, polityką i społeczeństwem. Programy te powinny być opracowywane w ścisłej współpracy z zainteresowanymi stronami ze wszystkich sektorów; należy również zachować elastyczność pozwalającą reagować na zmiany sytuacji. W trakcie realizacji programu Euratom można również zasięgać porad zewnętrznych, wykorzystując stosowne struktury, takie jak europejskie platformy technologiczne.
- (15) Konieczność dalszego prowadzenia badań jądrowych na szczeblu europejskim została potwierdzona w uznaniu wyników debat, które odbyły się podczas sympozjum w sprawie „Korzyści i ograniczeń badań nad rozszczepieniem jądrowym na rzecz gospodarki niskoemisyjnej” przygotowanego przez interdyscyplinarny zespół skupiający między innymi ekspertów w dziedzinie energii, ekonomii oraz nauk społecznych, współorganizowanego przez Komisję i Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny w Brukseli w dniach 26 i 27 lutego 2013 r.

⁽¹⁾ Dz.U. L 358 z 16.12.2006, s. 62.

⁽²⁾ Decyzja Rady 2007/198/Euratom z dnia 27 marca 2007 r. powołująca Europejskie Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Realizacji Projektu ITER i Rozwoju Energii Termojądrowej oraz przyznająca mu określone korzyści (Dz.U. L 90 z 30.3.2007, s. 58).

- (16) Program Euratom powinien przyczynić się do zwiększenia atrakcyjności zawodu naukowca w Unii. Należy odpowiednio uwzględnić Europejską kartę naukowca i Kodeks postępowania przy rekrutacji pracowników naukowych⁽¹⁾, jak również inne stosowne dokumenty ramowe określone w kontekście europejskiej przestrzeni badawczej, szanując jednocześnie ich dobrowolny charakter.
- (17) Działania prowadzone w ramach programu Euratom powinny mieć na celu promowanie, w dziedzinie badań naukowych i innowacji, równości między kobietami a mężczyznami, w szczególności poprzez eliminację podstawowych przyczyn braku równowagi płci, poprzez wykorzystanie pełnego potencjału naukowców obu płci oraz poprzez uwzględnienie w treści projektów wymiaru płci z myślą o poprawie jakości badań i stymulowaniu innowacji. Działania powinny również zmierzać do wdrożenia zasad dotyczących równości kobiet i mężczyzn określonych w art. 2 i 3 Traktatu o Unii Europejskiej oraz w art. 8 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).
- (18) W trakcie działań badawczych i innowacyjnych wspieranych przez program Euratom należy przestrzegać podstawowych zasad etycznych. Należy odpowiednio uwzględnić opinie Europejskiej Grupy do spraw Etyki w Nauce i Nowych Technologiach dotyczące energii. W działaniach badawczych należy uwzględnić art. 13 TFUE, a także ograniczać wykorzystywanie zwierząt w badaniach i testach, a w dalszej perspektywie ostatecznie zaprzestać wykorzystywania zwierząt w tym celu. Wszystkie działania należy prowadzić przy zapewnieniu wysokiego poziomu ochrony zdrowia ludzi.
- (19) Należy wywrzeć większy wpływ poprzez połączenie finansowania z programu Euratom i sektora prywatnego w ramach partnerstw publiczno-prywatnych w kluczowych obszarach, w których badania i innowacje mogłyby przyczynić się do osiągnięcia celów Unii w zakresie konkurencyjności. Szczególną uwagę należy zwrócić na udział małych i średnich przedsiębiorstw.
- (20) Program Euratom powinien promować współpracę z państwami trzecimi, w szczególności w dziedzinie bezpieczeństwa, w oparciu o wspólne interesy i wzajemne korzyści, zwłaszcza w celu promowania ciągłej poprawy bezpieczeństwa jądrowego.
- (21) Aby zapewnić równe warunki dla wszystkich przedsiębiorstw, które działają na rynku wewnętrznym, finansowanie w ramach programu Euratom powinno być zgodne z przepisami w zakresie pomocy państwa, tak aby zapewnić skuteczność wydatków publicznych oraz zapobiegać zakłóceniom rynkowym, takim jak wypieranie finansowania prywatnego, tworzenie nieskutecznych struktur rynkowych lub utrzymywanie nierentownych przedsiębiorstw.
- (22) Potrzebę nowego podejścia do kontroli i zarządzania ryzykiem w finansowaniu badań naukowych przez Unię uznała w swoich konkluzjach Rada Europejska dnia 4 lutego 2011 r., wzywając do znalezienia nowej równowagi między zaufaniem a kontrolą oraz między ponoszeniem ryzyka a unikaniem go. W swojej rezolucji z dnia 11 listopada 2010 r. w sprawie uproszczenia w realizacji programów ramowych w zakresie badań naukowych⁽²⁾ Parlament Europejski wezwał do pragmatycznego przejścia do administracyjnego i finansowego uproszczenia oraz stwierdził, że zarządzanie unijnym finansowaniem badań naukowych powinno w większym stopniu opierać się na zaufaniu do uczestników i odznaczać się większą tolerancją ryzyka.
- (23) W całym cyklu wydatkowania interes finansowy Unii powinny zabezpieczać proporcjonalne środki, obejmujące zapobieganie nieprawidłowościom, ich wykrywanie i badanie, odzyskiwanie środków straconych, niewłaściwie wypłaconych lub nieodpowiednio wykorzystanych oraz, w stosownych przypadkach, kary. Zmieniona strategia kontroli, przenosząca nacisk z minimalizacji poziomu błędów na kontrolę opartą na analizie ryzyka i na wykrywanie nadużyć finansowych, powinna ograniczyć obciążenia ponoszone przez uczestników w związku z kontrolą.
- (24) Istotne jest zapewnienie należytego zarządzania finansami programu Euratom oraz jego realizacji w sposób możliwie najbardziej efektywny i przyjazny dla użytkownika, przy równoczesnym zagwarantowaniu pewności prawa i dostępności programu Euratom dla wszystkich uczestników. Należy zapewnić zgodność z odpowiednimi przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 966/2012⁽³⁾ (zwanego dalej „rozporządzeniem finansowym”) oraz z wymogami uproszczenia i lepszego stanowienia prawa.
- (25) W celu zapewnienia możliwie najsprawniejszej realizacji, łatwego dostępu dla wszystkich uczestników poprzez uproszczone procedury oraz utworzenia spójnych, kompleksowych i przejrzystych ram dla uczestników, uczestnictwo w programie Euratom i upowszechnianie wyników badań powinno podlegać przepisom mającym zastosowanie do programu ramowego „Horyzont 2020” określonym w rozporządzeniu (UE) nr 1291/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady, z pewnymi zmianami lub wyjątkami.

⁽¹⁾ Zalecenie Komisji z dnia 11 marca 2005 r. w sprawie Europejskiej Karty Naukowca oraz Kodeksu postępowania przy rekrutacji pracowników naukowych (Dz.U. L 75 z 22.3.2005, s. 67).

⁽²⁾ Dz.U. C 73 E z 13.3.2012, s. 34.

⁽³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 966/2012 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002 (Dz.U. L 298 z 26.10.2012, s. 1).

- (26) Należy w dalszym ciągu ułatwiać korzystanie z własności intelektualnej wypracowanej przez uczestników, przy jednoczesnej ochronie uzasadnionych interesów pozostałych uczestników i Wspólnoty zgodnie z rozdziałem 2 Traktatu.
- (27) Fundusz gwarancyjny dla uczestników zarządzany przez Komisję, ustanowiony zgodnie z rozporządzeniem Rady (Euratom) nr 1908/2006⁽¹⁾ oraz z rozporządzeniem Rady (Euratom) nr 139/2012⁽²⁾, okazał się ważnym mechanizmem zabezpieczającym, zmniejszającym ryzyko związane z kwotami należnymi i niezwróconymi przez uchylających zobowiązaniom uczestników. Fundusz gwarancyjny dla uczestników ustanowiony zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1290/2013⁽³⁾, powinien również obejmować działania objęte rozporządzeniem Rady (Euratom) nr 1908/2006, rozporządzeniem (Euratom) nr 139/2012 oraz niniejszym rozporządzeniem.
- (28) Aby zapewnić jednolite warunki realizacji działań pośrednich tego programu, Komisji należy powierzyć uprawnienia wykonawcze do przyjmowania programów prac oraz decyzji zatwierdzających finansowanie działań pośrednich. Te uprawnienia wykonawcze należy wykonywać zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011⁽⁴⁾.
- (29) Osiągnięcie celów programu Euratom w stosownych dziedzinach wymaga prowadzenia działań przekrojowych, w ramach programu Euratom oraz wspólnie z działaniami programu ramowego „Horyzont 2020”.
- (30) Skuteczne zarządzanie efektywnością, w tym ocena i monitorowanie, wymaga opracowania specjalnych
- wskaźników efektywności, umożliwiających pomiar w czasie, zarazem realistycznych i odzwierciedlających logikę interwencji oraz odpowiednich dla właściwej hierarchii celów i działań. Należy wprowadzić odpowiednie mechanizmy koordynacji między realizacją i z jednej strony monitorowaniem programu Euratom a z drugiej monitorowaniem postępu, osiągnięć i funkcjonowania europejskiej przestrzeni badawczej.
- (31) W kwestii treści naukowych i technicznych bezpośrednich działań JRC przeprowadzono konsultacje z Radą Gubernatorów JRC, ustanowioną decyzją Komisji 96/282/Euratom⁽⁵⁾.
- (32) Z uwagi na kwestie pewności prawa należy uchylić decyzję Rady z dnia 16 grudnia 1980 r. ustanawiającą Komitet Konsultacyjny ds. Programu Syntezy Jądrowej⁽⁶⁾, decyzję Rady 84/338/Euratom, EWWiS, EWG⁽⁷⁾, decyzję Rady 2006/970/Euratom⁽⁸⁾, decyzję Rady 2006/976/Euratom⁽⁹⁾, decyzję Rady 2006/977/Euratom⁽¹⁰⁾, decyzję Rady 2012/93/Euratom⁽¹¹⁾, rozporządzenie (Euratom) nr 139/2012, decyzję Rady 2012/94/Euratom⁽¹²⁾, oraz decyzję Rady 2012/95/Euratom⁽¹³⁾.
-
- ⁽⁵⁾ Decyzja Komisji 96/282/Euratom z dnia 10 kwietnia 1996 r. w sprawie reorganizacji Wspólnego Centrum Badawczego (Dz.U. L 107 z 30.4.1996, s. 12).
- ⁽⁶⁾ Dokument Rady 4151/81 (ATO 103) z 8.1.1981, nieopublikowany w Dzienniku Urzędowym.
- ⁽⁷⁾ Decyzja Rady 84/338/Euratom, EWWiS, EWG z dnia 29 czerwca 1984 r. dotycząca struktur i procedur zarządzania oraz koordynacji wspólnotowych działań badawczych, rozwojowych i demonstracji (Dz.U. L 177 z 4.7.1984, s. 25).
- ⁽⁸⁾ Decyzja Rady 2006/970/Euratom z dnia 18 grudnia 2006 r. dotycząca siódmego programu ramowego Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (Euratom) w zakresie działań badawczych i szkoleniowych w dziedzinie jądrowej (2007–2011) (Dz.U. L 400 z 30.12.2006, s. 60).
- ⁽⁹⁾ Decyzja Rady 2006/976/Euratom z dnia 19 grudnia 2006 r. dotycząca programu szczegółowego, wdrażającego siódmy program ramowy Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (Euratom) w zakresie działań badawczych i szkoleniowych w dziedzinie jądrowej (2007–2011) (Dz.U. L 400 z 30.12.2006, s. 404).
- ⁽¹⁰⁾ Decyzja Rady 2006/977/Euratom z dnia 19 grudnia 2006 r. dotycząca programu szczegółowego, który ma zostać zrealizowany w formie działań bezpośrednich przez Wspólne Centrum Badawcze w ramach siódmego programu ramowego Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (Euratom) w zakresie działań badawczych i szkoleniowych w dziedzinie jądrowej (2007–2011) (Dz.U. L 400 z 30.12.2006, s. 434).
- ⁽¹¹⁾ Decyzja Rady 2012/93/Euratom z dnia 19 grudnia 2011 r. dotycząca programu ramowego Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej w zakresie działań badawczych i szkoleniowych w dziedzinie jądrowej (2012–2013) (Dz.U. L 47 z 18.2.2012, s. 25).
- ⁽¹²⁾ Decyzja Rady 2012/94/Euratom z dnia 19 grudnia 2011 r. dotycząca programu szczegółowego, który ma zostać zrealizowany w formie działań pośrednich w ramach wdrażania programu ramowego Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej w zakresie działań badawczych i szkoleniowych w dziedzinie jądrowej (2012–2013) (Dz.U. L 47 z 18.2.2012, s. 33).
- ⁽¹³⁾ Decyzja Rady 2012/95/Euratom z dnia 19 grudnia 2011 r. dotycząca programu szczegółowego, który ma zostać zrealizowany w formie działań bezpośrednich przez Wspólne Centrum Badawcze w ramach wdrażania programu ramowego Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej w zakresie działań badawczych i szkoleniowych w dziedzinie jądrowej (2012–2013) (Dz.U. L 47 z 18.2.2012, s. 40).

(33) Komisja zasięgnęła opinii Komitetu Naukowo-Technicznego Euratom,

Artykuł 3

Cele

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

TYTUŁ I

USTANOWIENIE

Artykuł 1

Ustanowienie

Niniejsze rozporządzenie ustanawia program badawczo-szkoleniowy Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej na okres od 1 stycznia 2014 r. do 31 grudnia 2018 r. (zwany dalej „programem Euratom”) oraz określa zasady uczestnictwa w przedmiotowym programie, w tym uczestnictwa w programach organów finansujących zarządzających funduszami przyznawanymi zgodnie z niniejszym rozporządzeniem oraz w działaniach prowadzonych wspólnie na mocy niniejszego rozporządzenia oraz programu ramowego w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont 2020” (zwanego dalej „programem ramowym Horyzont 2020”) ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1291/2013.

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- a) „działania w zakresie badań naukowych i innowacji” oznaczają cały wachlarz działań związanych z badaniami, rozwojem technologicznym, demonstracją i innowacjami, w tym promowanie współpracy z państwami trzecimi i organizacjami międzynarodowymi, upowszechnianie i optymalizację wyników oraz promowanie szkolenia i mobilności naukowców w Europejskiej Wspólnocie Energii Atomowej (zwanej dalej „Wspólnotą”);
- b) „działania bezpośrednie” oznaczają działania w zakresie badań naukowych i innowacji podejmowane przez Komisję za pośrednictwem Wspólnego Centrum Badawczego (zwanego dalej „JRC”);
- c) „działania pośrednie” oznaczają działania w zakresie badań naukowych i innowacji, którym Unia lub Wspólnota (zwane dalej „Unią”) zapewnia wsparcie finansowe i które są podejmowane przez uczestników;
- d) „partnerstwo publiczno-prywatne” oznacza partnerstwo, w którym partnerzy z sektora prywatnego, Wspólnoty oraz, w stosownych przypadkach, inne strony – takie jak organy sektora publicznego – zobowiązują się do wspólnego wspierania opracowania i realizacji programu w zakresie badań naukowych i innowacji lub działań w tej dziedzinie;
- e) „partnerstwo publiczno-publiczne” oznacza partnerstwo, w którym organy sektora publicznego lub mające obowiązek świadczenia usługi publicznej na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym lub międzynarodowym oraz Wspólnota zobowiązują się do wspólnego wspierania opracowania i realizacji programu w zakresie badań naukowych i innowacji lub działań w tej dziedzinie.

1. Ogólnym celem programu Euratom jest prowadzenie działań w zakresie badań jądrowych i szkolenia z naciskiem na ciągłą poprawę bezpieczeństwa jądrowego, ochrony fizycznej obiektów jądrowych i ochrony radiologicznej, by potencjalnie przyczynić się do długoterminowej dekarbonizacji systemu energetycznego w sposób bezpieczny, wydajny i pewny. Cel ogólny jest realizowany przez działania określone w załączniku I w formie działań bezpośrednich i pośrednich, zmierzających do osiągnięcia celów szczegółowych określonych w ust. 2 i 3 niniejszego artykułu.

2. Cele szczegółowe działań pośrednich programu Euratom są następujące:

- a) wsparcie bezpieczeństwa systemów jądrowych;
- b) przyczynianie się do opracowania bezpiecznych długoterminowych rozwiązań w zakresie gospodarowania jądrowymi odpadami końcowymi, w tym ostatecznego składowania geologicznego, jak również podziału i transmutacji;
- c) wspieranie opracowywania i zrównoważonego rozwoju kompetencji w dziedzinie jądrowej w Unii;
- d) wspieranie ochrony radiologicznej i opracowywanie medycznych zastosowań promieniowania, w tym – między innymi – pewnej i bezpiecznej podaży izotopów radioaktywnych i ich stosowania;
- e) dążenie do wykazania wykonalności stosowania syntezy jądrowej jako źródła energii poprzez wykorzystanie istniejących i przyszłych obiektów termojądrowych;
- f) stworzenie podstaw dla przyszłych elektrowni termojądrowych poprzez opracowanie materiałów, technologii i projektu koncepcyjnego;
- g) promowanie innowacji i konkurencyjności przemysłowej;
- h) zapewnienie dostępności i wykorzystania infrastruktury badawczej o znaczeniu paneuropejskim.

3. Cele szczegółowe działań bezpośrednich programu Euratom są następujące:

- a) poprawa bezpieczeństwa jądrowego, w tym: bezpieczeństwa reaktora i bezpieczeństwa paliw, gospodarowania odpadami, w tym ostatecznego składowania geologicznego, jak również podziału i transmutacji; likwidacji i gotowości na wypadek sytuacji wyjątkowej;
- b) poprawa ochrony fizycznej obiektów jądrowych, w tym: zabezpieczenia w sektorze jądrowym, nieproliferaacja, zwalczanie nielegalnego handlu oraz forensyka jądrowa;

- c) podnoszenie doskonałości bazy naukowej w dziedzinie jądrowej do celów standaryzacji;
- d) promowanie zarządzania wiedzą, edukacji i szkolenia;
- e) wspieranie polityki Unii w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony fizycznej obiektów jądrowych.

Każde nowe przydzielenie działania JRC zostanie przeanalizowane przez Radę Gubernatorów Wspólnego Centrum Badawczego, aby sprawdzić spójność z działaniami już prowadzonymi w państwach członkowskich.

4. Program Euratom realizuje się w sposób zapewniający, aby wspierane priorytety i działania odpowiadały zmieniającym się potrzebom i uwzględniały rozwojowy charakter nauki, technologii, innowacji, tworzenia polityki, rynków i społeczeństwa, mając na uwadze optymalizację zasobów ludzkich i finansowych oraz unikanie powielania działań w zakresie badań jądrowych i rozwoju w Unii.

5. W ramach celów szczegółowych, o których mowa w ust. 2 i 3, można uwzględnić nowe, nieprzewidziane potrzeby, które wynikną w okresie realizacji programu Euratom. W należycie uzasadnionych przypadkach można w tym miejscu uwzględnić reagowanie na pojawiające się możliwości, kryzysy i zagrożenia, potrzeby związane z rozwojem nowych kierunków polityki Unii oraz pilotowanie działań, których wsparcie przewiduje się w przyszłych programach.

Artykuł 4

Budżet

1. Koperta finansowa na realizację programu Euratom wynosi 1 603 329 mln EUR. Kwota ta jest podzielona w następujący sposób:

- a) działania pośrednie związane z programem badawczo-rozwojowym w zakresie syntezy jądrowej – 728 232 mln EUR;
- b) działania pośrednie związane z rozszczepieniem jądrowym, bezpieczeństwem jądrowym i ochroną radiologiczną – 315 535 mln EUR;
- c) działania bezpośrednie – 559 562 mln EUR.

W ramach realizacji działań pośrednich programu Euratom na wydatki administracyjne Komisji przeznaczają się średnio nie więcej niż 7 % w czasie trwania programu Euratom i nie więcej niż 6 % w roku 2018.

2. Koperta finansowa programu Euratom może obejmować wydatki związane z działaniami przygotowawczymi, monitorowaniem, kontrolą, audytem i oceną niezbędne do zarządzania tym programem i do realizacji jego celów, zwłaszcza zaś wydatki poniesione z tytułu prowadzenia badań, spotkań

ekspertów, o ile są one związane z ogólnymi celami niniejszego rozporządzenia, wydatki na sieci informatyczne służące przetwarzaniu i wymianie informacji oraz wszelkie inne wydatki w związku z korzystaniem ze wsparcia technicznego i administracyjnego, poniesione przez Komisję w celu zarządzania programem Euratom. Wydatki na działania o charakterze ciągłym lub powtarzalnym, takie jak kontrole, audyt i sieci IT, będą uwzględniane w granicach wydatków administracyjnych Komisji, o których mowa w ust. 1.

3. Jeżeli będzie to konieczne i odpowiednio uzasadnione, w budżecie po 2018 r. można przewidzieć środki na pokrycie wydatków w zakresie pomocy technicznej i administracyjnej, aby umożliwić zarządzanie działaniami, które nie zostaną zakończone do dnia 31 grudnia 2018 r.

4. W przypadku gdy działania bezpośrednie przyczyniają się do realizacji inicjatyw podjętych przez podmioty, którym Komisja powierzyła realizację zadań zgodnie z art. 6 ust. 2 i art. 15, wkładu tego nie uznaje się za część wkładu finansowego przyznanego tym inicjatywom.

5. Zobowiązania budżetowe mogą zostać podzielone na transze roczne. Każdego roku Komisja przeznacza poszczególne transze roczne, uwzględniając postęp prac nad realizacją działań otrzymujących pomoc finansową, ich przewidywane potrzeby oraz dostępność zasobów budżetowych.

Artykuł 5

Stowarzyszenie z państwami trzecimi

1. W programie Euratom mogą być stowarzyszone:

- a) kraje przystępujące, kraje kandydujące i potencjalne kraje kandydujące, zgodnie z zasadami ogólnymi i warunkami ogólnymi uczestnictwa tych krajów w programach Unii ustalonymi w odpowiednich umowach ramowych oraz decyzjach rady stowarzyszenia lub podobnych umowach;
- b) państwa, które są członkami Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA) lub państwa lub terytoria objęte europejską polityką sąsiedztwa, spełniające wszystkie poniższe kryteria:
 - (i) mają dobry potencjał naukowy, technologiczny i innowacyjny;
 - (ii) mają historię udanego uczestnictwa w programach UE w zakresie badań naukowych i innowacji;
 - (iii) charakteryzują się uczciwym i sprawiedliwym traktowaniem praw własności intelektualnej.
- c) kraje lub terytoria stowarzyszone z siódmym programem ramowym Euratom.

2. Szczegółowe warunki uczestnictwa państw stowarzyszonych w programie Euratom, w tym dotyczące wkładu finansowego opartego na przychodzie krajowym brutto państwa stowarzyszonego, określa się w drodze międzynarodowych umów między Unią a państwami stowarzyszonymi.

TYTUŁ II

REALIZACJA

ROZDZIAŁ I

Realizacja, zarządzanie i formy wsparcia

Artykuł 6

Zarządzanie i formy wsparcia wspólnotowego

1. Program Euratom realizuje się poprzez działania pośrednie, z wykorzystaniem szeregu form finansowania przewidzianych w rozporządzeniu finansowym, w szczególności dotacji, nagród, zamówień publicznych i instrumentów finansowych. Wsparcie Wspólnoty polega również na działaniach bezpośrednich w postaci działań w zakresie badań naukowych i innowacji podejmowanych przez JRC.

2. Bez uszczerbku dla art. 10 Traktatu Komisja może powierzyć część realizacji programu Euratom organom finansującym, o których mowa w art. 58 ust. 1 lit. c) rozporządzenia finansowego.

Komisja może powierzyć realizację działań pośrednich w ramach programu Euratom organom utworzonym na mocy programu ramowego „Horyzont 2020” lub wymienionym w tym programie.

3. Komisja, w drodze aktów wykonawczych przyjętych zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 12 ust. 3, przyjmuje decyzję zatwierdzającą finansowanie działań pośrednich.

Artykuł 7

Zasady uczestnictwa i upowszechniania wyników badań

1. Z zastrzeżeniem ust. 2 i 3 niniejszego artykułu, udział wszystkich podmiotów prawnych w działaniach pośrednich podejmowanych w programie Euratom regulują przepisy określone w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1290/2013.

2. Do celów programu Euratom „przepisy bezpieczeństwa”, o których mowa w art. 43 ust. 2 akapit pierwszy rozporządzenia (UE) nr 1290/2013 obejmują ochronę interesów obronnych państw członkowskich w rozumieniu art. 24 Traktatu.

W drodze odstępstwa od art. 41 ust. 3 akapit pierwszy rozporządzenia (UE) nr 1290/2013, w przypadku wyników osiągniętych przez uczestników, którzy otrzymali wkład finansowy Wspólnoty, Komisja lub organ finansujący może zgłosić sprzeciw wobec przeniesienia własności lub udzielenia licencji

wyłącznej lub niewyłącznej na rzecz osób trzecich mających siedzibę w państwie trzecim niestowarzyszonym z programem Euratom, jeśli uzna, że udzielenie licencji lub przeniesienie własności nie jest zgodne z interesem rozwoju konkurencyjności gospodarki Unii bądź jest sprzeczne z zasadami etyki lub względami bezpieczeństwa. „Względy bezpieczeństwa” obejmują ochronę interesów obronnych państw członkowskich w rozumieniu art. 24 Traktatu.

W drodze odstępstwa od art. 46 ust. 1 akapit pierwszy rozporządzenia (UE) nr 1290/2013, Wspólnocie i jej wspólnym przedsięwzięciom przysługują prawa dostępu do wyników uczestnika, który otrzymał wkład finansowy Wspólnoty, do celów rozwijania, wdrażania i monitorowania polityki i programów Wspólnoty lub zobowiązań przyjętych w ramach międzynarodowej współpracy z państwami trzecimi i organizacjami międzynarodowymi. Takie prawa dostępu obejmują prawo do upoważniania osób trzecich do korzystania z wyników w zakresie zamówień publicznych oraz prawo do udzielania sublicencji; są one ograniczone do wykorzystania niekomercyjnego i niekonkurencyjnego oraz są udzielane nieodpłatnie.

3. Fundusz gwarancyjny dla uczestników ustanowiony zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1290/2013 zastępuje i stanowi następstwo funduszy gwarancyjnych dla uczestników, które zostały ustanowione zgodnie z rozporządzeniem (Euratom) nr 1908/2006 i rozporządzeniem (Euratom) nr 139/2012.

Wszelkie kwoty z funduszy gwarancyjnych dla uczestników, które zostały ustanowione zgodnie z rozporządzeniem (Euratom) nr 1908/2006 i rozporządzeniem (Euratom) nr 139/2012 przenosi się do funduszu gwarancyjnego dla uczestników ustanowionego zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1290/2013. Uczestnicy działań realizowanych na mocy decyzji 2012/93/Euratom, którzy podpisali umowy o udzielenie dotacji po dniu 31 grudnia 2013 r., przekazują swój wkład na rzecz funduszu gwarancyjnego dla uczestników.

Artykuł 8

Działania przekrojowe

1. Aby osiągnąć cele programu Euratom oraz sprostać wyzwaniom wspólnym dla programu Euratom i programu ramowego „Horyzont 2020”, działania obejmujące działania pośrednie określone w załączniku I lub działania realizujące program szczegółowy programu ramowego „Horyzont 2020” ustanowiony decyzją Rady 2013/743/UE⁽¹⁾ mogą korzystać z wkładu finansowego Unii.

2. Wkład finansowy, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, może być połączeniem wkładów finansowych na działania pośrednie określone w art. 4 niniejszego rozporządzenia i art. 6 rozporządzenia (UE) nr 1291/2013, realizowane w ramach jednego systemu finansowania.

⁽¹⁾ Decyzja Rady 2013/743/UE z dnia 3 grudnia 2013 r. ustanawiająca program szczegółowy wdrażający program „Horyzont 2020” – program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji (2014-2020) (Zob. s. 965 niniejszego Dziennika Urzędowego).

Artykuł 9

Równouprawienie płci

Program Euratom zapewnia skuteczne promowanie równouprawienia płci oraz uwzględnianie wymiaru płci w działaniach w zakresie badań naukowych i innowacji.

Artykuł 10

Zasady etyczne

1. Wszystkie działania w zakresie badań naukowych i innowacji prowadzone w ramach programu Euratom realizuje się zgodnie z zasadami etycznymi i stosownym prawodawstwem krajowym, unijnym i międzynarodowym, w tym zgodnie z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej oraz europejską konwencją praw człowieka i jej protokołami uzupełniającymi.

Szczególną uwagę zwraca się na zasadę proporcjonalności, prawo do prywatności, prawo do ochrony danych osobowych, prawo do zdrowia fizycznego i psychicznego osób, prawo do niedyskryminacji oraz konieczność zapewnienia wysokiego poziomu ochrony zdrowia ludzi.

2. Działania w zakresie badań naukowych i innowacji prowadzone w ramach programu Euratom skupiają się wyłącznie na zastosowaniach cywilnych.

Artykuł 11

Programy prac

1. Komisja, w drodze aktów wykonawczych przyjętych zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 12 ust. 3, przyjmuje programy prac w zakresie realizacji działań pośrednich. Takie programy prac przewidują przyjęcie podejść oddolnych, umożliwiających innowacyjne potraktowanie każdego celu.

Programy prac określają niezbędne elementy służące realizacji działań zgodnie z rozporządzeniem finansowym, w tym ich szczegółowe cele, powiązane finansowanie i harmonogram, jak również podejście wieloletnie i kierunki strategiczne na kolejne lata realizacji.

2. W przypadku działań bezpośrednich Komisja, zgodnie z decyzją 96/282/Euratom, przyjmuje wieloletni program prac, który precyzuje cele oraz priorytety naukowe i technologiczne przedstawione w załączniku I, a także harmonogram realizacji.

Wieloletni program prac uwzględnia również istotne działania badawcze prowadzone przez państwa członkowskie, państwa stowarzyszone oraz organizacje europejskie i międzynarodowe. Jest on aktualizowany w miarę potrzeb.

3. Programy prac, o których mowa w ust. 1 i 2, uwzględniają sytuację w obszarze nauki, technologii i innowacji na szczeblu krajowym, unijnym i międzynarodowym oraz odpowiednie zmiany polityczne, rynkowe i społeczne. Są one aktualizowane w miarę potrzeb.

4. Programy prac, o których mowa w ust. 1 i 2, zawierają sekcję określającą działania przekrojowe, o których mowa w art. 8.

Artykuł 12

Procedura komitetowa

1. Komisję wspomaga komitet. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

2. Komitet spotyka⁽¹⁾ się w dwóch różnych składach, które zajmują się odpowiednio aspektami programu Euratom związanymi z rozszczepieniem jądrowym oraz aspektami programu związanymi z syntezą jądrową.

3. W przypadku odniesienia do niniejszego ustępu stosuje się procedurę sprawdzającą zgodnie z art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

4. W przypadku gdy opinia komitetu ma być uzyskana w drodze procedury pisemnej, procedura ta kończy się bez rozstrzygnięcia, jeżeli – przed upływem terminu na wydanie opinii – zdecyduje o tym przewodniczący komitetu lub wniesie o to zwykła większość członków komitetu.

Artykuł 13

Komisja regularnie informuje komitet, o którym mowa w art. 12, o ogólnych postępach w realizacji programu Euratom oraz przekazuje im aktualne informacje na temat wszelkich działań pośrednich zaproponowanych lub finansowanych w ramach programu Euratom.

Artykuł 14

Doradztwo zewnętrzne i zaangażowanie społeczne

1. Do celów realizacji programu Euratom w stosownych przypadkach uwzględnia się porady i wkład:

- a) Komitetu Naukowo-Technicznego Euratom zgodnie z art. 134 Traktatu;
- b) utworzonych przez Komisję niezależnych grup doradczych złożonych z ekspertów wysokiej klasy;
- c) struktur dialogu utworzonych na mocy międzynarodowych umów naukowo-technicznych;
- d) działań wybiegających w przyszłość;

⁽¹⁾ Aby ułatwić realizację programu Euratom, w związku z każdym posiedzeniem komitetu programowego o ustalonym porządku obrad Komisja zgodnie z ustalonymi wytycznymi zwróci koszty udziału jednego przedstawiciela każdego państwa członkowskiego oraz jednego eksperta/doradcy z każdego państwa członkowskiego w odniesieniu do tych punktów porządku obrad, co do których dane państwo członkowskie potrzebuje konkretnej fachowej opinii.

- e) ukierunkowanych konsultacji społecznych (w tym – w odpowiednich przypadkach – z organami lub stronami zainteresowanymi na szczeblu regionalnym lub krajowym); oraz
- f) przejrzystych i interaktywnych procesów zapewniających wsparcie odpowiedzialnych badań naukowych i innowacji.

2. W pełni uwzględnia się również plany w zakresie badań naukowych i innowacji wypracowane przez m.in. europejskie platformy technologiczne, inicjatywy w zakresie wspólnego planowania i europejskie partnerstwa innowacyjne.

ROZDZIAŁ II

Szczegółowe obszary działań

Artykuł 15

Małe i średnie przedsiębiorstwa

Szczególną uwagę zwraca się na odpowiednie uczestnictwo małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) w programie Euratom oraz na oddziaływanie tego programu na takie przedsiębiorstwa w zakresie innowacji, a także na sektor prywatny w ogóle. W ramach określonych uzgodnień dotyczących oceny i monitorowania przeprowadza się jakościowe i ilościowe oceny uczestnictwa MŚP.

Artykuł 16

Partnerstwa publiczno-prywatne i publiczno-publiczne

Aby osiągnąć cele określone w art. 3, działania szczegółowe programu Euratom można realizować poprzez:

- a) wspólne przedsięwzięcia ustanowione na mocy rozdziału 5 Traktatu;
- b) partnerstwa publiczno-publiczne w oparciu o system finansowania „dotacja na współfinansowanie programu”;
- c) umowne partnerstwa publiczno-prywatne, o których mowa w art. 25 rozporządzenia (UE) nr 1291/2013.

Artykuł 17

Współpraca z państwami trzecimi i organizacjami międzynarodowymi

1. Podmioty mające siedzibę w państwach trzecich oraz organizacje międzynarodowe kwalifikują się do uczestnictwa w działaniach pośrednich programu Euratom na warunkach określonych w rozporządzeniu (UE) nr 1290/2013. Wyjątki od reguły ogólnej w tym zakresie określono w art. 7 niniejszego rozporządzenia. Program Euratom promuje współpracę międzynarodową z państwami trzecimi i organizacjami międzynarodowymi w celu:

- a) podniesienia poziomu doskonałości i zwiększenia atrakcyjności Unii w dziedzinie badań naukowych i innowacji, a także poprawy jej konkurencyjności gospodarczej i przemysłowej;

- b) skutecznego stawienia czoła wspólnym wyzwaniom społecznym;

- c) wsparcia celów polityki zewnętrznej i rozwojowej Unii i uzupełnienia programów zewnętrznych i rozwojowych. Dąży się do synergii z innymi politykami Unii.

2. Ukierunkowane działania mające na celu promowanie współpracy z określonymi państwami trzecimi lub grupami państw trzecich realizuje się w ramach podejścia strategicznego oraz wspólnoty interesów, priorytetów i wzajemnych korzyści, z uwzględnieniem zdolności takich państw w zakresie nauki i technologii oraz ich możliwości rynkowych, a także spodziewanego oddziaływania.

Należy wspierać wzajemny dostęp do programów państw trzecich. W celu zmaksymalizowania wpływu promuje się koordynację i synergii z inicjatywami państw członkowskich i państw stowarzyszonych. Charakter tej współpracy może się zmieniać w zależności od konkretnych państw partnerskich.

Priorytety w zakresie współpracy uwzględniają zmiany w polityce Unii, możliwości współpracy z różnymi państwami trzecimi oraz uczciwe i sprawiedliwe traktowanie praw własności intelektualnej.

Artykuł 18

Informacja, komunikacja, wykorzystywanie i upowszechnianie

- 1. Podczas realizacji programu Euratom działania związane z upowszechnianiem i komunikacją uznaje się za integralną część działań wspieranych przez ten program.

- 2. Działania w zakresie komunikacji mogą obejmować:

- a) inicjatywy na rzecz rozszerzania świadomości i ułatwiania dostępu do finansowania w ramach programu Euratom, kierowane w szczególności do regionów lub typów uczestników charakteryzujących się względnie niskim stopniem uczestnictwa;

- b) udzielanie ukierunkowanego wsparcia projektom i konsorcjom w celu zapewnienia im dostępu do niezbędnych umiejętności, tak aby zoptymalizować komunikację, wykorzystanie i upowszechnianie wyników;

- c) inicjatywy na rzecz wspierania dialogu i dyskusji z opinią publiczną na temat zagadnień naukowych, technologicznych i dotyczących innowacji oraz korzystanie z mediów społecznych i innych innowacyjnych technologii i metod;

- d) informowanie o priorytetach politycznych Unii pod warunkiem, że są one związane z celami niniejszego rozporządzenia; w szczególności Komisja zapewnia państwom członkowskim aktualne i dokładne informacje.

3. Z zastrzeżeniem postanowień Traktatu i stosownego prawodawstwa Unii działania w zakresie upowszechniania mogą obejmować:

- a) działania obejmujące gromadzenie wyników pochodzących z wielu projektów, również finansowanych z innych źródeł, w celu zapewnienia przyjaznych dla użytkownika baz danych oraz sprawozdań podsumowujących najważniejsze wyniki;
- b) upowszechnianie wyników wśród decydentów, łącznie z organami normalizacyjnymi, w celu promowania wykorzystywania wyników istotnych dla polityki przez właściwe organy na poziomie międzynarodowym, unijnym, krajowym i regionalnym.

ROZDZIAŁ III

Kontrola

Artykuł 19

Kontrola i audyt

1. System kontroli ustanowiony do celów realizacji niniejszego rozporządzenia jest zaprojektowany w sposób zapewniający wystarczającą pewność osiągnięcia odpowiedniego poziomu zarządzania ryzykiem związanym ze skutecznością i efektywnością operacji oraz z legalnością i regularnością operacji leżących u ich podstaw, biorąc pod uwagę wieloletni charakter programów, a także charakter odnośnych płatności.

2. System kontroli zapewnia odpowiednią równowagę między zaufaniem a kontrolą, przy uwzględnieniu administracyjnych i innych kosztów kontroli na wszystkich poziomach, w szczególności uczestnikom, co umożliwi osiągnięcie celów programu Euratom oraz zainteresowanie nim najlepszych naukowców i najbardziej innowacyjnych przedsiębiorstw.

3. Stanowiąca część systemu kontroli strategia audytu w zakresie wydatków na działania pośrednie w ramach programu Euratom opiera się na finansowym audycie reprezentatywnej próby wydatków z całego programu. Taką reprezentatywną próbę uzupełnia wybór oparty na ocenie ryzyka związanego z wydatkami.

Audyty wydatków na działania pośrednie w ramach programu Euratom prowadzi się w spójny sposób, zgodnie z zasadami oszczędności, wydajności i skuteczności w celu minimalizacji obciążenia uczestników audytami.

Artykuł 20

Ochrona interesów finansowych Unii

1. Komisja przyjmuje odpowiednie środki zapewniające w trakcie realizacji działań finansowanych na podstawie niniejszego rozporządzenia ochronę interesów finansowych Unii

przez stosowanie środków zapobiegania nadużyciom finansowym, korupcji i innym nielegalnym działaniom, przez skuteczne kontrole oraz, w razie wykrycia nieprawidłowości, przez odzyskiwanie kwot nienależnie wypłaconych a także – w stosownych przypadkach – przez skuteczne, proporcjonalne i odstraszające kary administracyjne i finansowe.

2. Komisja lub jej przedstawiciele oraz Trybunał Obrachunkowy mają uprawnienia do audytu, na podstawie dokumentacji i na miejscu, wobec wszystkich beneficjentów dotacji, wykonawców i podwykonawców, którzy otrzymali od Unii środki na podstawie niniejszego rozporządzenia.

Bez uszczerbku dla ust. 3, Komisja może prowadzić audyty do dwóch lat po płatności końcowej.

3. Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) może przeprowadzać dochodzenia, w tym kontrole i inspekcje na miejscu, zgodnie z przepisami i procedurami określonymi w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 ⁽¹⁾ oraz w rozporządzeniu Rady (Euratom, WE) nr 2185/96 ⁽²⁾, w celu ustalenia, czy miały miejsce nadużycia finansowe, korupcja lub jakiegokolwiek inne bezprawne działania, które naruszają interesy finansowe Unii w związku z umową o udzielenie dotacji, decyzją o udzieleniu dotacji lub zamówieniem finansowanym w ramach programu Euratom.

4. Bez uszczerbku dla przepisów ust. 1, 2 i 3, w umowach o współpracy z państwami trzecimi i z organizacjami międzynarodowymi, zamówieniach, umowach o udzielenie dotacji i decyzjach o udzieleniu dotacji wynikających z wdrożenia niniejszego rozporządzenia zawiera się postanowienia wyraźnie upoważniające Komisję, Trybunał Obrachunkowy i OLAF do prowadzenia takich audytów i dochodzeń zgodnie z ich odpowiednimi kompetencjami.

ROZDZIAŁ IV

Monitorowanie i ocena

Artykuł 21

Monitorowanie

1. Komisja co roku monitoruje realizację programu Euratom, w tym postępy i osiągnięcia. Komisja informuje o nich komitet, o którym mowa w art. 12.

2. Komisja opracowuje w postaci sprawozdania i udostępnia publicznie wyniki monitorowania, o którym mowa w ust. 1.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 z dnia 11 września 2013 r. dotyczące dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1073/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady i rozporządzenie Rady (Euratom) nr 1074/1999 (Dz.U. L 248z 18.9.2013, s. 1).

⁽²⁾ Rozporządzenie Rady (Euratom, WE) nr 2185/96 z dnia 11 listopada 1996 r. w sprawie kontroli na miejscu oraz inspekcji przeprowadzanych przez Komisję w celu ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich przed nadużyciami finansowymi i innymi nieprawidłowościami (Dz.U. L 292 z 15.11.1996, s. 2).

Artykuł 22**Ocena**

1. Oceny przeprowadza się w czasie pozwalającym na uwzględnienie ich wyników w procesie decyzyjnym.

Do 31 maja 2017 r. oraz z uwzględnieniem oceny *ex-post* siódmego programu ramowego Euratom ustanowionego decyzją 2006/970/Euratom oraz programu ramowego Euratom (2012–2013) ustanowionego decyzją 2012/93/Euratom, która to ocena ma zostać zakończona do końca 2015 r., Komisja dokonuje z pomocą wybranych w przejrzystym procesie niezależnych ekspertów śródkresowej oceny programu Euratom dotyczącej osiągnięcia celów pod względem wyników i postępów w zakresie oddziaływania oraz dalszej stosowności wszystkich środków, skuteczności i wykorzystania zasobów, potencjału dalszego uproszczenia i europejskiej wartości dodanej. Ocena ta uwzględnia również wkład środków w osiągnięcie unijnych priorytetów w zakresie inteligentnego, trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu, w osiągnięcie wyników dotyczących długoterminowego oddziaływania środków zastosowanych wcześniej oraz uwzględni stopień synergii i interakcji z innymi programami finansowanymi przez Unię, w tym z funduszami strukturalnymi.

Do 31 grudnia 2022 r. Komisja – z pomocą wybranych w przejrzystym procesie niezależnych ekspertów – dokonuje oceny *ex-post* programu Euratom. Ocena ta obejmuje zasadność, realizację i osiągnięcia oraz skutki długoterminowe i trwałość środków oraz przyczynia się do podjęcia decyzji na temat ewentualnego przedłużenia, zmiany lub zawieszenia kolejnego środka.

2. Bez uszczerbku dla ust. 1 działania pośrednie i bezpośrednie programu Euratom podlegają osobnej ocenie.

3. W ocenach, o których mowa w ust. 1 i 2, dąży się do określenia postępów poczynionych na drodze do osiągnięcia celów określonych w art. 3, z uwzględnieniem odnośnych wskaźników efektywności określonych w załączniku II.

4. Państwa członkowskie dostarczają Komisji – o ile jest to zasadne i możliwe – wszelkich danych i informacji koniecznych do monitorowania i oceny przedmiotowych środków.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli 16 grudnia 2013 r.

5. Komisja przekazuje wnioski z ocen, o których mowa w ust. 1 i 2, wraz ze swoimi spostrzeżeniami, Parlamentowi Europejskiemu, Radzie oraz Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu.

TYTUŁ III

PRZEPISY KOŃCOWE I PRZEJŚCIOWE**Artykuł 23****Uchylenie i przepisy przejściowe**

1. Z dniem 1 stycznia 2014 r. uchyła się decyzję dnia z 16 grudnia 1980 r. ustanawiającą komitet konsultacyjny ds. programu syntezy jądrowej, decyzję 84/338/Euratom, EWWiS, EWG, decyzję 2006/970/Euratom, decyzję 2006/976/Euratom, decyzję 2006/977/Euratom, rozporządzenie (Euratom) nr 1908/2006, decyzję 2012/93/Euratom, rozporządzenie (Euratom) nr 139/2012, decyzję 2012/94/Euratom oraz decyzję 2012/95/Euratom.

2. Działania otrzymujące wkłady finansowe Wspólnoty na mocy programów ustanowionych decyzjami, o których mowa w ust. 1, oraz powiązane zobowiązania finansowe są w dalszym ciągu regulowane przepisami mającymi zastosowanie do tych programów do czasu ich zakończenia.

3. Koperta finansowa, o której mowa w art. 4, może również pokrywać wydatki na wsparcie techniczne i administracyjne służące zapewnieniu przejścia między programem Euratom a środkami przyjętymi na mocy decyzji 2012/93/Euratom, decyzji 2012/94/Euratom i decyzji 2012/95/Euratom.

4. Aby zapewnić ciągłość wspierania przez Wspólnotę badań w dziedzinie syntezy jądrowej, wydatki poczynione od dnia 1 stycznia 2014 r. przez beneficjentów działań związanych ze współfinansowaniem programu, o których mowa w załączniku I lit. i), kwalifikują się do wsparcia przez Wspólnotę.

Artykuł 24**Wejście w życie**

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie trzeciego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

W imieniu Rady

V. JUKNA

Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK I

DZIAŁANIA

Uzasadnienie programu Euratom – droga do 2020 r.

Poprzez osiągnięcie celów określonych w art. 3 program Euratom zintensyfikuje wyniki uzyskane w ramach trzech celów priorytetowych programu ramowego „Horyzont 2020” to jest: *doskonałej bazy naukowej, wiodącej pozycji w przemyśle, oraz wyzwani społecznych.*

Energia jądrowa stanowi element debaty na temat przeciwdziałania zmianie klimatu i zmniejszenia uzależnienia Europy od importowanej energii. W szerszym kontekście poszukiwania zrównoważonego koszyka energetycznego na przyszłość, program Euratom przyczyni się również za pomocą swoich działań badawczych do debaty nad korzyściami i ograniczeniami wytwarzania energii pochodzącej z rozszczepienia jądrowego dla gospodarki niskoemisyjnej. Dzięki zapewnieniu ciągłej poprawy bezpieczeństwa jądrowego, bardziej zaawansowane technologie jądrowe mogą zaferować również wizję znacznej poprawy efektywności i wykorzystania zasobów oraz wytwarzania mniejszej ilości odpadów niż przy obecnych projektach. Możliwie największa uwaga będzie poświęcona kwestiom bezpieczeństwa jądrowego.

Program Euratom przyczyni się do wzmocnienia ram badań naukowych i innowacji w dziedzinie jądrowej oraz do koordynacji wysiłków badawczych państw członkowskich, co pozwala zapobiec powielaniu, utrzymać masę krytyczną w kluczowych obszarach oraz zapewnić optymalne wykorzystanie finansowania publicznego. Ta koordynacja wysiłków nie uniemożliwia jednak państwom członkowskim ustanawiania programów spełniających potrzeby krajowe.

Strategia rozwoju energii termojądrowej jako wiarygodnej opcji dla komercyjnej, bezemisyjnej produkcji energii będzie się rozwijać zgodnie z planem działania obejmującym najważniejsze etapy, którego celem jest osiągnięcie produkcji energii elektrycznej do 2050 r. W celu realizacji tej strategii musi być przeprowadzona się restrukturyzacja prac nad syntezą jądrową w Unii, obejmująca zarządzanie, finansowanie i kierowanie, zapewniającą przeniesienie nacisku z samych badań na projektowanie, budowę i eksploatację przyszłych obiektów takich jak ITER, DEMO i kolejnych. Będzie to wymagać to bliskiej współpracy całego środowiska zajmującego się syntezą jądrową w Unii, Komisji i krajowych agencji finansujących.

Aby zachować w Unii wiedzę fachową niezbędną dla osiągnięcia powyższych celów, program Euratom musi zwiększyć swoją rolę w działalności szkoleniowej poprzez stworzenie obiektów szkoleniowych o znaczeniu paneuropejskim pozwalających na realizację określonych programów. W dalszym ciągu prowadzone będą działania promujące europejską przestrzeń badawczą i sprzyjające integracji państw członkowskich z państwami stowarzyszonymi.

Działania niezbędne do osiągnięcia celów programu*Działania pośrednie*

W celu zagwarantowania wzajemnego wzmocnienia wysiłków badawczych państw członkowskich i sektora prywatnego przez działania pośrednie programu Euratom, mają być ustalone się priorytety programów prac na podstawie odpowiedniego wkładu organów krajowych i zainteresowanych stron w dziedzinie badań jądrowych zgromadzonych w organach lub ramach takich jak platformy technologiczne i fora techniczne ds. systemów jądrowych i bezpieczeństwa jądrowego, gospodarowania odpadami końcowymi oraz ds. ochrony radiologicznej/ds. zagrożenia związanego z niskimi dawkami promieniowania czy badań w dziedzinie syntezy jądrowej lub wszelkie inne stosowne organizacje lub fora zainteresowanych stron w dziedzinie jądrowej.

- a) wsparcie bezpieczeństwa systemów jądrowych; (wyzwania społeczne, doskonała baza naukowa, wiodąca pozycja w przemyśle)

Zgodnie z ogólnym celem wsparcie wspólnych działań badawczych w zakresie bezpiecznej eksploatacji i wycofywania z eksploatacji systemów reaktorów (łącznie z obiektami jądrowego cyklu paliwowego) stosowanych w Unii lub, w zakresie niezbędnym dla zachowania ogólnej wiedzy fachowej w dziedzinie bezpieczeństwa jądrowego w Unii, na tych typach reaktorów, które mogą być stosowane w przyszłości, z wyłącznym uwzględnieniem aspektów bezpieczeństwa, w tym wszystkich aspektów cyklu paliwowego, takich jak podział i transmutacja.

- b) Przyczynianie się do opracowania bezpiecznych długoterminowych rozwiązań w zakresie gospodarowania jądrowymi odpadami końcowymi, w tym ostatecznego składowania geologicznego, jak również podziału i transmutacji (doskonała baza naukowa; wyzwania społeczne)

Wspólne lub skoordynowane działania badawcze dotyczące pozostałych kluczowych aspektów składowania geologicznego wypalonego paliwa jądrowego i odpadów promieniotwórczych długozyciowych oraz, w stosownych przypadkach, demonstracja w dziedzinie technologii i bezpieczeństwa. Działania te mają promować wypracowanie wspólnego poglądu Unii na główne kwestie związane z gospodarowaniem odpadami od usuwania paliwa po unieszkodliwianie.

Działania badawcze związane z gospodarowaniem pozostałymi strumieniami odpadów promieniotwórczych, dla których nie istnieją obecnie procesy dojrzałe pod względem przemysłowym.

- c) Wspieranie opracowywania i zrównoważoności w zakresie kompetencji i doskonałości w dziedzinie jądrowej na szczeblu Unii (doskonała baza naukowa)

Promowanie wspólnych działań w zakresie szkolenia i mobilności między ośrodkami badawczymi a przemysłem oraz między różnymi państwami członkowskimi i państwami stowarzyszonymi oraz wspieranie zachowania wielodyscyplinarnych kompetencji w dziedzinie jądrowej w celu zagwarantowania dostępności odpowiednio wykwalifikowanych naukowców, inżynierów i pracowników w sektorze jądrowym w Unii w perspektywie długoterminowej.

- d) Wspieranie ochrony radiologicznej i opracowywanie medycznych zastosowań promieniowania, w tym – między innymi – pewnej i bezpiecznej podaży izotopów promieniotwórczych i ich stosowania (doskonała baza naukowa; wyzwania społeczne)

Wspólne lub skoordynowane działania badawcze, w szczególności te dotyczące zagrożenia związanego z niskimi dawkami promieniowania (narażenie przemysłowe, medyczne lub środowiskowe) oraz zarządzania awaryjnego dotyczącego awarii z udziałem promieniowania, a także dotyczące radioekologii, mające na celu stworzenie paneuropejskiej bazy naukowo-technicznej umożliwiającej opracowanie solidnego, sprawiedliwego i społecznie akceptowalnego systemu ochrony.

Działania badawcze nad medycznymi zastosowaniami promieniowania jonizującego oraz podejmujące kwestie aspektów operacyjnych w zakresie ochrony radiologicznej, a także wykorzystanie tych badań.

- e) Dążenie do wykazania wykonalności stosowania syntezy jądrowej jako źródła energii poprzez wykorzystanie istniejących i przyszłych obiektów termojądrowych (wiodąca pozycja w przemyśle, wyzwania społeczne)

Wsparcie wspólnych działań badawczych podejmowanych przez członków Europejskiej umowy na rzecz rozwoju syntezy jądrowej i wszelkich podmiotów, o których mowa w lit. i), w celu zapewnienia szybkiego rozpoczęcia wysokowydajnej eksploatacji ITER, w tym między innymi wykorzystanie stosownych obiektów (w tym *Joint European Torus - JET*), zastosowanie zintegrowanego modelowania z wykorzystaniem między innymi zaawansowanych komputerów oraz działania szkoleniowe mające na celu przygotowanie następnego pokolenia naukowców i inżynierów.

- f) Stworzenie podstaw dla przyszłych elektrowni termojądrowych poprzez opracowanie materiałów, technologii i projektu koncepcyjnego (wiodąca pozycja w przemyśle, wyzwania społeczne)

Wsparcie wspólnych działań podejmowanych przez członków Europejskiej umowy na rzecz rozwoju syntezy jądrowej i wszelkich podmiotów, o których mowa w lit. i), w celu opracowania i kwalifikacji materiałów dla elektrowni do celów demonstracji, wymagających między innymi podjęcia prac przygotowawczych dla odpowiedniego obiektu do testowania materiałów, oraz wynegocjowania udziału Unii w tym obiekcie w stosownych ramach międzynarodowych. Taki rozwój i kwalifikacje wykorzystują wszystkie możliwe poziomy dostępne możliwości eksperymentalnych, obliczeniowych i teoretycznych.

Wsparcie wspólnych działań badawczych podejmowanych przez członków Europejskiej umowy na rzecz rozwoju syntezy jądrowej i wszelkich podmiotów, o których mowa w lit. i), dotyczących kwestii eksploatacji reaktora oraz opracowania i demonstracji wszystkich stosownych technologii związanych z elektrownią termojądrową do celów demonstracji. Działania obejmują przygotowanie kompletnego projektu koncepcyjnego demonstracyjnej elektrowni oraz analizę potencjału wykorzystania stellaratorów w elektrowniach.

- g) Sprzyjanie innowacjom i konkurencyjności przemysłowej (wiodąca pozycja w przemyśle)

Realizacja lub wsparcie zarządzania wiedzą i transferu technologii z badań współfinansowanych w ramach programu Euratom do przemysłu, z wykorzystaniem wszystkich innowacyjnych aspektów badań.

Promowanie innowacji poprzez, między innymi, otwarty dostęp do publikacji naukowych, bazę danych dla zarządzania wiedzą i upowszechniania jej oraz promowanie technologii w programach edukacyjnych.

W dalszej perspektywie program Euratom ma wspierać przygotowanie i rozwój konkurencyjnego sektora syntezy jądrowej, ułatwiając udział sektora prywatnego, oraz – w stosownych przypadkach – MŚP, w szczególności poprzez realizację planu działań w zakresie technologii prowadzącego do stworzenia elektrowni termojądrowej przy aktywnym zaangażowaniu przemysłu w fazie projektowania i rozwoju projektów.

- h) Zapewnienie dostępności i wykorzystania infrastruktury badawczej o znaczeniu paneuropejskim (doskonała baza naukowa)

Działania wspierające budowę, modernizację, stosowanie i ciągłą dostępność kluczowej infrastruktury badawczej w ramach programu Euratom oraz stosowny dostęp do tej infrastruktury i współpraca w jej ramach.

i) Europejski program na rzecz syntezy jądrowej

Dotacja (działanie związane ze współfinansowaniem programu) ma być przyznana się podmiotom prawnym ustanowionym lub wyznaczonym przez państwa członkowskie i jakiegokolwiek państwo trzecie stowarzyszone z programem Euratom, które opracują wspólny program działań służący realizacji planu działania zmierzającego do osiągnięcia celu w zakresie produkcji energii elektrycznej do 2050 r. Dotacja ta może obejmować środki niefinansowe Wspólnoty, takie jak naukowa i techniczna eksploatacja obiektu JET zgodnie z art. 10 Traktatu, lub oddelegowanie personelu Komisji.

Działania bezpośrednie JRC

Priorytety działań bezpośrednich mają być ustalone poprzez konsultacje z właściwymi dyrekcjami generalnymi Komisji i Radą Gubernatorów JRC.

Działania jądrowe JRC muszą mieć na celu wsparcie realizacji dyrektyw Rady 2009/71/Euratom⁽¹⁾ i 2011/70/Euratom⁽²⁾ oraz konkluzji Rady, zgodnie z którymi priorytetem jest zapewnienie najwyższej jakości bezpieczeństwa jądrowego w Unii i na arenie międzynarodowej.

JRC przyczyni się zwłaszcza do badań nad bezpieczeństwem jądrowym niezbędnych do bezpiecznego, pewnego i pokojowego wykorzystania energii jądrowej oraz innych zastosowań nierozszczepialnych. JRC zapewnia naukową podstawę odpowiednich polityk unijnych oraz – w stosownych przypadkach – reaguje w granicach swojej misji i kompetencji w przypadku zdarzeń, incydentów i wypadków jądrowych. W tym celu JRC przeprowadzi badania i oceny, dostarczy referencji i norm oraz prowadzi specjalne szkolenia i działania edukacyjne. W stosownych wypadkach należy dążyć do uzyskania synergii ze stosownymi przekrojowymi inicjatywami, mając na celu optymalizację wykorzystania zasobów ludzkich i finansowych oraz unikanie powielania w Unii Europejskiej badań i rozwoju w dziedzinie jądrowej. Działania JRC w tych dziedzinach będą prowadzone z uwzględnieniem odnośnych inicjatyw na szczeblu regionów, państw członkowskich lub Unii Europejskiej, z perspektywy kształtowania europejskiej przestrzeni badawczej.

a) Poprawa bezpieczeństwa jądrowego, w tym: bezpieczeństwa reaktora i bezpieczeństwa paliwowego, gospodarowania odpadami, w tym ostatecznego składowania geologicznego, jak również podziału i transmutacji; likwidacji i gotowości na wypadek sytuacji wyjątkowej;

JRC przyczyni się do opracowania narzędzi i metod pozwalających na uzyskanie wysokich norm bezpieczeństwa obiektów jądrowych i cykli paliwowych mających znaczenie dla Europy. Narzędzia i metody obejmą:

- (1) analizy i modelowanie poważnych awarii oraz metodę oceny marginesów bezpieczeństwa eksploatacji obiektów jądrowych; wsparcie opracowania wspólnego europejskiego podejścia do oceny zaawansowanych cykli paliwowych i projektów; oraz analizę i upowszechnianie wniosków wyciągniętych z doświadczeń z eksploatacji. JRC nadal będzie rozwijać repozytorium informacji zwrotnych na temat doświadczeń operacyjnych w zakresie elektrowni jądrowych, aby skoncentrować swoje działania na wyzwaniach związanych z bezpieczeństwem jądrowym po awarii w Fukusimie, odwołując się do kompetencji państw członkowskich w tej dziedzinie;
- (2) minimalizację niepewności naukowej w odniesieniu do przewidywania długoterminowego zachowania odpadów jądrowych i rozprzestrzeniania się radionuklidów w środowisku; kluczowe aspekty badań nad likwidacją obiektów jądrowych;
- (3) wymianę z odpowiednimi zainteresowanymi podmiotami w dziedzinie wzmocnienia potencjału Unii w zakresie reagowania na awarie i zdarzenia jądrowe poprzez badania nad systemami alarmowymi i modelami radiologicznego rozprzestrzeniania się substancji promieniotwórczych w powietrzu oraz poprzez mobilizację zasobów i wiedzy eksperckiej pozwalających na analizę i modelowanie awarii jądrowych.

b) Poprawa ochrony fizycznej obiektów jądrowych, w tym: zabezpieczenia w sektorze jądrowym, nieproliferacja, zwalczanie nielegalnego handlu oraz forensyka jądrowa

Możliwie największa uwaga musi być poświęcona się kwestiom nieproliferaacji. JRC:

- (1) opracuje wzmocnioną metodologię oraz metody i techniki wykrywania/weryfikacji w celu wsparcia zabezpieczeń Wspólnoty oraz wzmocnienia zabezpieczeń międzynarodowych;
- (2) opracuje i będzie stosować wzmocnione metody i techniki w celu zapobiegania zdarzeniom jądrowym i promieniotwórczym, wykrywania ich i reagowania na nie, łącznie z kwalifikacją technologii wykrywania i opracowaniem metod i technik w zakresie forensyki jądrowej w celu zwalczania nielegalnego handlu w globalnych ramach CBRN (chemicznych, biologicznych, radiologicznych i jądrowych);

⁽¹⁾ Dyrektywa Rady 2009/71/Euratom z dnia 25 czerwca 2009 r. ustanawiająca wspólnotowe ramy bezpieczeństwa jądrowego obiektów jądrowych (Dz.U. L 172 z 2.7.2009, s. 18).

⁽²⁾ Dyrektywa Rady 2011/70/Euratom z dnia 19 lipca 2011 r. ustanawiająca ramy wspólnotowe w zakresie odpowiedzialnego i bezpiecznego gospodarowania wypalonym paliwem jądrowym i odpadami promieniotwórczymi (Dz.U. L 199 z 2.8.2011, s. 48).

(3) będzie wspierać realizację Układu o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej oraz strategii dotyczących Unii poprzez analizy i badania oraz śledzenie technicznych zmian w zakresie systemów kontroli eksportu, udzielając wsparcia stosownym służbom Komisji i Unii.

c) Zwiększanie doskonałości bazy naukowej w dziedzinie jądrowej dla celów standaryzacji

JRC nadal będzie rozwijać bazę naukową dla celów bezpieczeństwa jądrowego i ochrony fizycznej obiektów jądrowych. Szczególny nacisk będzie kładziony się na badania nad podstawowymi właściwościami i zachowaniem aktynowców, materiałów strukturalnych i jądrowych. Wspierając standaryzację na szczeblu Unii, JRC zapewni nowoczesne normy, dane referencyjne i pomiary w dziedzinie jądrowej, łącznie z opracowaniem i realizacją stosownych baz danych i narzędzi oceny. JRC wesprze dalszy rozwój zastosowań medycznych, a mianowicie rozwój nowych terapii walki z rakiem opartych na promieniowaniu alfa.

d) Promowanie zarządzania wiedzą, edukacji i szkolenia

JRC musi na bieżąco śledzić rozwój sytuacji w zakresie badań, instrumentów oraz przepisów w zakresie bezpieczeństwa i środowiska. W tym celu musi zostać wdrożony plan inwestycji dla infrastruktury naukowej.

Aby Unia zachowała wiodącą pozycję w dziedzinie bezpieczeństwa jądrowego oraz ochrony fizycznej obiektów jądrowych, JRC musi opracować instrumenty zarządzania wiedzą, monitoruje tendencje w dziedzinie zasobów ludzkich w Unii poprzez obserwatorium zasobów ludzkich w dziedzinie jądrowej oraz przygotowuje specjalne programy szkoleniowo-edukacyjne obejmujące również aspekty likwidacji.

e) Wspieranie polityki Unii w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony fizycznej obiektów jądrowych.

JRC musi rozwijać swoją wiedzę fachową i doskonałość, aby dostarczać niezależnych dowodów naukowych i technicznych, które mogą być konieczne do wspierania unijnej polityki w dziedzinie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony fizycznej obiektów jądrowych.

Jako organ wykonawczy Euratomu na Międzynarodowym Forum IV Generacji (GIF), JRC będzie kontynuować koordynację wkładu Wspólnoty w GIF. JRC kontynuuje i w dalszym ciągu rozwija międzynarodową współpracę badawczą z głównymi krajami partnerskimi i organizacjami międzynarodowymi (MAEA, OECD/NEA) w celu promowania unijnej polityki w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony fizycznej obiektów jądrowych.

Działania przekrojowe w ramach programu Euratom

Aby osiągnąć cele ogólne program Euratom będzie wspierać działania dodatkowe (pośrednie i bezpośrednie, obejmujące koordynację i promowanie wspólnego programowania) zapewniające synergię nakładów badawczych w celu rozwiązania wspólnych wyzwań (takich jak materiały, technologie chłodzenia, dane referencyjne w dziedzinie jądrowej, modelowanie i symulacje, zdalna obsługa, gospodarowanie odpadami, ochrona radiologiczna).

Działania przekrojowe i interakcje z programem „Horyzont 2020”

Dla osiągnięcia celów programu Euratom zapewniane będą właściwe powiązania i interakcje z programem szczegółowym programu ramowego „Horyzont 2020”, takie jak wspólne zaproszenia do składania wniosków.

Program Euratom może przyczynić się do instrumentu dłużnego i kapitałowego opracowanego na mocy programu ramowego „Horyzont 2020”, który będzie rozszerzony się o cele, o których mowa w art. 3.

Współpraca z krajami trzecimi i organizacjami międzynarodowymi

Współpraca międzynarodowa w zakresie badań jądrowych i innowacji musi być kontynuowana w oparciu o wspólne cele i wzajemne zaufanie, mając na względzie uzyskanie wyraźnych i ważnych korzyści dla Unii i jej środowiska. Jako wkład w osiągnięcie celów szczegółowych określonych w art. 3, Wspólnota będzie dążyć do wzmocnienia naukowej i technicznej wiedzy fachowej Unii poprzez międzynarodowe umowy o współpracy oraz promuje dostęp unijnego przemysłu jądrowego do nowych wschodzących rynków.

Międzynarodowa współpraca będzie promowana w wielostronnych ramach (takich jak MAEA, OECD, ITER, GIF) oraz poprzez kontynuację istniejącej lub rozwój nowej dwustronnej współpracy z państwami posiadającymi silną bazę badawczo-rozwojową i przemysłową oraz działające, projektowane lub budowane obiekty badawcze.

ZAŁĄCZNIK II

WSKAŹNIKI EFEKTYWNOŚCI

W niniejszym załączniku dla każdego celu szczegółowego programu Euratom podano szereg kluczowych wskaźników efektywności mających pomóc w ocenie rezultatów i skutków, które mogą zostać dopracowane podczas realizacji programu Euratom.

1. Wskaźniki dla działań pośrednich

- a) wsparcie bezpieczeństwa systemów jądrowych;
 - Liczba projektów (wspólne badania lub działania koordynowane), które mogą doprowadzić do wyraźnej poprawy bezpieczeństwa praktyki jądrowej w Europie.
- b) przyczynianie się do opracowania bezpiecznych długoterminowych rozwiązań w zakresie gospodarowania jądrowymi odpadami końcowymi, w tym ostatecznego składowania geologicznego, jak również podziału i transmutacji;
 - Liczba projektów przyczyniających się do opracowania bezpiecznych długoterminowych rozwiązań w zakresie gospodarowania jądrowymi odpadami końcowymi.
- c) wspieranie opracowywania i zrównoważoności w zakresie rozwoju kompetencji i doskonałości w dziedzinie jądrowej w Unii;
 - Szkolenie poprzez badania – liczba doktorantów i naukowców ze stopniem doktora, którym udzielono wsparcia w projektach Euratomu w zakresie rozszerzenia jądrowego.
 - Liczba pracowników naukowych i stażystów w programie syntezy jądrowej Euratomu.
- d) wspieranie ochrony radiologicznej i opracowywanie medycznych zastosowań promieniowania, w tym – między innymi – pewnej i bezpiecznej podaży i stosowania izotopów promieniotwórczych;
 - Liczba projektów, które mogą mieć wyraźny wpływ na praktykę regulacyjną dotyczącą ochrony radiologicznej oraz na opracowywanie medycznych zastosowań promieniowania.
- e) dążenie do wykazania wykonalności stosowania syntezy jądrowej jako źródła energii poprzez wykorzystanie istniejących i przyszłych obiektów termojądrowych;
 - Liczba publikacji we wpływowych czasopismach recenzowanych.
- f) stworzenie podstaw dla przyszłych elektrowni termojądrowych poprzez opracowanie materiałów, technologii i projektu koncepcyjnego;
 - Odsetek ważnych etapów planu działania w zakresie syntezy jądrowej ustalonych na lata 2014–2018 osiągniętych przez program Euratom.
- g) sprzyjanie innowacji i konkurencyjności przemysłowej;
 - Liczba firm odpryskowych powstałych w wyniku badań syntezy jądrowej w programie Euratom.
 - Liczba złożonych wniosków patentowych i patentów przyznanych na podstawie działalności badawczej wspieranej w ramach programu Euratom.
- h) zapewnienie dostępności i wykorzystania infrastruktury badawczej o znaczeniu paneuropejskim;
 - Liczba naukowców mających dostęp do infrastruktury badawczej dzięki wsparciu przez Euratom.

2. Wskaźniki dla działań bezpośrednich

- a) wskaźnik oddziaływania dla wsparcia polityki JRC;
 - Liczba wymiernych, konkretnych przypadków oddziaływania na polityki Unii wynikających ze wsparcia technicznego i naukowego świadczonego przez JRC.

b) wskaźnik produktywności naukowej JRC;

— Liczba publikacji recenzowanych.

Wskaźniki, o których mowa w lit. a) i b) mogą być reprezentowane zgodnie z następującymi celami wspólnotowymi dotyczącymi działań bezpośrednich:

- poprawa bezpieczeństwa jądrowego, w tym: bezpieczeństwa reaktora i bezpieczeństwa paliwowego, gospodarowania odpadami, w tym ostatecznego składowania geologicznego, jak również podziału i transmutacji, likwidacji i gotowości na wypadek sytuacji wyjątkowej;
 - poprawa ochrony fizycznej obiektów jądrowych, w tym: zabezpieczenia w sektorze jądrowym, nieproliferaacja, zwalczanie nielegalnego handlu oraz forensyka jądrowa;
 - zwiększanie doskonałości bazy naukowej w dziedzinie jądrowej dla celów standaryzacji;
 - promowanie zarządzania wiedzą, edukacji i szkolenia;
 - wspieranie polityki Unii w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony fizycznej obiektów jądrowych.
-